Rådmannens kommentar

De foreløpige regnskapstallene for kommune-Norge for 2018, viser svært varierende resultater. Samlet ser imidlertid resultatet ut til å kunne bli tilfredsstillende med et netto driftsresultat på 2,5 pst. av brutto driftsinntekter, noe som ikke minst skyldes en merskattevekst særlig mot slutten av året og utbetaling av tilskudd fra Havbruksfondet. Regnskapsresultatet for Molde kommune viser et reelt overskudd på 23,2 mill. kroner hvor 9,3 mill. kroner er udisponert mens 13,9 mill. kroner er avsatt til disposisjonsfond ved regnskapsavleggelsen.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er den primære indikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren og bør utgjøre minst 1,75 pst. av totale driftsinntekter for en samlet kommunesektor dersom formuen skal bevares. For Molde kommune tilsier dette et positivt netto driftsresultat på cirka 35,8 mill. kroner i 2018. Netto driftsresultat ble i 2018 på 17,2 mill. kroner (0,79 pst.) før nødvendige korrigeringer. Dersom det korrigeres for bruk og avsetning av bundne fond, ville det reelle netto driftsresultatet for 2018 bli på 23,2 mill. kroner noe som utgjør 1,07 pst. av brutto driftsinntekter. Bruk av bundet fond til prosessen rundt kommunereformen, er det som mest av alt bidrar til å “forstyrre” årets regnskapsresultat.

Molde kommunes høye lånegjeld med tilhørende avskrivinger, tilsier at netto driftsresultat kan være noe lavere enn 1,75 pst. over tid med tanke på bevaring av formuen. Fortsatt styrking av soliditeten er svært viktig. Det gjør kommunen mindre sårbar for driftsmessige svingninger og gir også mulighet til en større andel egenkapital ved fremtidige investeringer.

Regnskapsresultat

Reelt regnskapsresultat for 2018 ble som nevnt et overskudd på 23,2 mill. kroner. De tjenesteproduserende enhetene samlet hadde imidlertid et merforbruk på hele 26,3 mill. kroner (1,75 pst.). Finansområdet hadde et samlet positivt resultat på 35,6 mill. kroner. Det har gjennom året vært arbeidet svært målrettet med stram økonomistyring og tydelige prioriteringer innenfor stramme økonomiske rammer. Gjennomføring av korrigerende tiltak, særlig i 2. halvår, har hatt tilfredsstillende effekt.

Molde kommunes økonomiske utfordringer har vært krevende over tid. Det var ikke midler igjen på disposisjonsfondet etter 2012, og Molde kommune hadde betydelige underskudd de to påfølgende årene. Rådmannen finner det derfor svært gledelig at Molde kommune for fjerde året på rad har oppnådd et positivt netto driftsresultat og et udisponert mindreforbruk. Disposisjonsfondet er ved utgangen av 2018 kommet opp i 143,7 mill. kroner noe rådmannen er tilfreds med. Det vises for øvrig til presentasjonen i kapittelet om årsregnskapet. Dersom årets udisponerte resultat også blir satt av til fond, vil fondets kapital øke til 153,0 mill. kroner.

Tjenesteproduksjon

Når det gjelder tjenesteområdene, viser rådmannen til rapporteringen fra enhetene med utdypende kommentarer og forklaringer til både måloppnåelse, eventuelle avvik og utfordringer. Arbeidet med å utvikle og forbedre innholdet i tjenestene må fortsette. Det er rådmannens vurdering at det fortsatt arbeides godt innenfor de ulike tjenesområdene med nettopp dette. Kommunen skal ha brukeren i fokus, enten det er innbyggerne i kommunen eller næringslivet som er avhengig av våre tjenester. Digitalisering og teknologisk utvikling er en forutsetning for blant annet å kunne nå målet om en «døgnåpen kommune».

Nytt av året er et betydelig merforbruk innen skoleområdet hvor 10 av 13 skoler ender med negative avvik. Samlet er merforbruket på skoleområdet for året på 12,1 mill. kroner. Utfordringer knyttet til enkeltelever oppgis som mye av årsaken til merforbruket. Det er særdeles viktig for kommunen at dette merforbruket opphører og at det ikke videreføres inn i 2019.

Merforbruket er fortsatt stort innenfor pleie og omsorg og tiltak funksjonshemmede med henholdsvis 9,8 mill. kroner og 16,3 mill. kroner. Særlig innenfor tiltak funksjonshemmede er mange tiltak iverksatt for å redusere merforbruket etter at området var gjenstand for en ekstern gjennomgang med fokus på kommunens vedtakspraksis, både hva gjelder grunnlag og omfang. Utfordringen er imidlertid at tilveksten av nye og nødvendige tiltak har vært større enn hva som er spart gjennom effektivisering av eksisterende tjenestetilbud. Dette tjenesteområdet vil også i 2019 ha stort fokus ikke minst i forhold til å kunne holde driften innenfor vedtatt budsjettramme. Innenfor hele området arbeides det kontinuerlig med å optimalisere den samlede ressursinnsatsen opp mot omfang og kvalitet på tjenestene som kommunen gir. Dette er en krevende oppgave siden tjenestebehovet er dynamisk og til dels økende.

Molde kommune har også i 2018 betalt for et stort antall liggedøgn for utskrivningsklare pasienter fra sykehuset. Dette er en situasjon som ikke er bærekraftig over tid. Kortsiktige tiltak for å møte denne utfordringen er leie av 4 sykehjemsplasser i Midsund kommune og 2 plasser i Vestnes kommune. Videre etableres 8 korttidsplasser i eget bygg på Glomstua som ble tatt i bruk i februar 2019. Åpningen av Nobel bofellesskap med 25 boenheter til sommeren 2019, er også et tiltak som vil styrke området. Ved behandlingen av helse- og omsorgsplanen i november 2018, ble langsiktige tiltak vedtatt. Utbygging ved Råkhaugen omsorgssenter med 24 nye sykehjemsplasser og eventuell frigjøring av ytterligere 8 sykehjemsplasser ved senteret skulle startes umiddelbart. Videre ba kommunestyret om at det ble laget en utviklingsplan for Skåla og Kleive omsorgssenter med vekt på nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Tiltakene som ble vedtatt er under planlegging og har høy prioritet.

Molde kommune fikk i 2017 medhold i den nasjonale tvisteløsningsnemda i saken kommunen hadde gående med helseforetaket om praktiseringen av samarbeidsavtalen vedrørende utskriving av pasienter og konsekvensen av manglende epikrise eller tilsvarende legedokumentasjon for kommunens betalingsplikt. Det pågår for tiden et arbeid for å kunne legge denne saken bak seg som ferdigstilt. Det kan ikke utelukkes at dette kan medføre utgifter for kommunen som det ikke er tatt høyde for i budsjettet for 2019. Dette må i så fall drøftes ved budsjettrevisjonen for dette året.

Rådmannen vil allikevel understreke at den samlede kommuneorganisasjonen har levert gode tjenester både kvalitetsmessig og i omfang til kommunens innbyggere gjennom året. At dette til dels har skjedd med ressursbruk ut over vedtatte rammer, indikerer mest av alt at presset på tjenestene har vært særdeles stort. Kommunens ledere er godt kjent med og innforstått med at politisk vedtatte rammer er til for å holdes. Det er derfor smertefullt for kommunens ledere å oppleve at de økonomiske rammene ikke alltid strekker til for å kunne levere lovpålagte tjenester i tilstrekkelig omfang.

Investeringer

Det har gjennom året vært stor aktivitet innenfor investeringsområdet. Dette gjelder både investeringer i egen regi, men også investeringer gjennomført av kommunens foretak. De største prosjektene som det har vært arbeidet med i året, er Sjøfronten 1 og Sjøfronten 3. Molde Eiendom KF har, som de største prosjektene, igangsatt arbeidet med Molde idrettspark (Idrettens hus) og Hatlelia barnehage samt ferdigstilt byggingen av nye Sellanrå skole.

Årsverk og sykefravær

Molde kommune har som mål å være en god arbeidsgiver. Det har over tid vært arbeidet systematisk med å utvikle organisasjonen for å kunne møte endringer i oppgaver og rammebetingelser. Molde kommunes viktigste ressursinnsats, er kompetente og ansvarsbevisste medarbeidere som i sin hverdag gir kvalitativt gode tjenester på hvert enkelt tjenesteområde. Mangfoldet er stort og det kreves god ledelse. I Molde kommune ble det i 2018 utført 1 950 årsverk, en økning med 55 årsverk fra 2017. Inkluderes de kommunale foretakene, blir totalt utførte årsverk 2 060 i 2018 noe som er en samlet økning på 54 årsverk fra 2017. Økningen i årsverk har kommet særlig innen stabene, skoleområdet og ressurstjenesten. Økningen på stabsområdet er i stor grad finansiert gjennom eksterne midler. Økt lærertetthet og tidlig innsats med til dels ekstern finansiering er noe av årsaken innenfor skoleområdet. Ressurstjenesten har økt antall årsverk som følge av etableringen av et døgnbemannet bofellesskap og en barnebolig. Dette er krevende tiltak som utløser ressurser.

På tross av et kontinuerlig fokus og deltagelse i nasjonale tiltak for å redusere sykefravær (NED-prosjektet), har sykefraværet i Molde kommune økt fra 2017 til 2018. Sykefraværet er en viktig faktor som blant annet påvirker kvaliteten på tjenestene og økonomien gjennom behovet for vikarer. Økningen i fravær har vært størst innenfor de store fagområdene skole, pleie og omsorg og tiltak funksjonshemmede. Målet for kommunen samlet er et fravær på 6,0 pst. I 2018 ble det totale sykefraværet på 8,9 pst. Dette er en økning på 0,8 pst. fra 2017 hvor sykefraværet var på 8,1 pst.

Sykefraværet har gått gradvis ned over flere år noe som også kan tilskrives et kontinuerlig fokus på utfordringen. Håpet er derfor at økningen i fravær fra 2017 til 2018 er et midlertidig tilbakeslag og at fortsatt fokus på og høy prioritering av oppgaven med å bedre situasjonen, vil medføre forbedring i 2019. Definisjonen for beregning av sykefravær er for 2018 endret, noe som medfører at ny tidsserie starter i 2017.

Planarbeid

Molde kommunes vedtatte planstrategi for 2017–2020 er fulgt opp også i 2018. Løpende vurderinger av kommunens egen planstrategi opp mot det pågående arbeidet med kommunereformen og etableringen av nye Molde kommune, har gitt utfordringer. Fokuset i plansammenheng har gradvis endret seg fra dagens Molde kommune til nye Molde kommune med sikte på å utarbeide et godt og felles planverk for den nye kommunen. Det har likevel vært nødvendig å gjennomføre planrulleringer for viktige tjenesteområder.

En helhetlig plan for helse og omsorg ble ferdigstilt i året og vedtatt av kommunestyret i oktober. Planen drøfter og foreslår en rekke tiltak som skal gjøre kommunen i stand til å møte utfordringene som kommer fra 2023/2024 med betydelig flere eldre. Tiltak i henhold til planen, så som utvidelse av antall sykehjemsplasser ved Råkhaugen omsorgssenter, er igangsatt.

Skolebruksplanen, som er et annet stort og viktig planarbeid, ble ikke ferdigstilt til politisk behandling i året. Viktige element i planen er vurdering av kretsgrenser og situasjonen i østre del av bysentrum. Forslaget innebærer bygging av ny skole i Årølia. Planen vil komme til politisk behandling i begynnelsen av 2019.

Flere andre oppgaver som trafikksikkerhetsplan og hovedplan vann og avløp startet i 2018. Planarbeidet bærer som tidligere nevnt ellers preg av etableringen av nye Molde kommune. I 2018 ble det arbeidet med å koordinere planstrategiene i de tre kommunene frem til ny kommune blir etablert. Etablering av ny kommune har ført til at oppstarten med kommuneplanens samfunnsdel og arealplan del 2 er skjøvet ut i tid. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel for nye Molde kommune vil starte i februar 2019.

Nye Molde kommune

Det har vært jobbet intenst med etableringen av nye Molde kommune gjennom hele året. Ansettelsen av den nye toppledergruppen var på plass før sommerferien og arbeidsmengden og oppgavene som må løses har siden vært sterkt tiltagende. Mye vil og må være på plass til 1. januar 2020, mens enkelte oppgaver må finne sin løsning senere. Harmonisering av blant annet tjenestetilbud, betalingsordninger og lønnsvilkår for de ansatte vil nødvendigvis måtte skje over noe tid.